

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

15 ביולי 2008

401

י"ב בתמוז התשס"ח

עמוד

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תיקון מס' 7) (חוקת המלטות מן הדין וחוקת מסוכנות), התשס"ח-2008 670

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תיקון מס' 7) חוקת המלטות מן הדין וחזקת מסוכנות), התשס"ח-2008

1. תיקון סעיף 21 בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996¹, בסעיף 21(א), בפסקה (1) –

(1) אחרי פסקת משנה (א) יבוא:

"(א)1 הואשם אדם שאינו אזרח ישראל או תושב ישראל, אשר נכנס לישראל שלא כדין או שהוא יושב בה שלא כדין, בעבירה מסוג פשע, חוקה כי קיים יסוד סביר לחשש ששחרורו או אי-מעצרו יביא להתחמקות מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר, כאמור בפסקת משנה (א), אלא אם כן הוכיח אחרת:"

(2) בפסקת משנה (ג) –

(א) אחרי פסקת משנה (5) יבוא:

"(6) עבירה לפי סעיף 406 לחוק העונשין, התשל"ז-1977² (בסעיף זה – חוק העונשין), שנעברה בקשר למקום המשמש למגורי אדם;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפיכך מוצע לתקן את סעיף 21(א) לחוק, ולהוסיף כי נאשם שאינו תושב או אזרח ישראל, שהואשם בעבירת פשע והוא שוהה בישראל שלא כדין או נכנס לישראל שלא כחוק, חוקה כי קיים חשש שיתחמק מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר, אלא אם כן יוכיח אחרת.

לעניין זה יובהר כי החוקה ניתנת לסתירה וכי עצם קביעתה אינה מחייבת את מעצרו של אדם. ואולם במקרה שבית המשפט יחליט על שחרורו של נאשם כאמור, ייקח בחשבון, במסגרת שיקול דעתו בקביעת תנאי השחרור והבטחת קיומם, גם את חוקת ההימלטות הקבועה בדין.

לפסקה (2)

סעיף 21 (א)1 לחוק קובע בפסקת משנה (ב) שבו, כאחת מעילות המעצר לאחר הגשת כתב אישום, את עילת המסוכנות, ולפיה רשאי בית המשפט לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים אם הוא סבור כי "קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את ביטחונו של אדם, את ביטחון הציבור, או את ביטחון המדינה". כן קובע הסעיף, בפסקת משנה (ג) שבו, כי אם הואשם נאשם באחת העבירות המנויות בסעיף, חוקה כי התקיימה העילה האמורה, אלא אם כן הוכיח הנאשם אחרת.

מוצע להוסיף לרשימת העבירות שלגביהן נקבעה חוקה כאמור גם עבירה של כניסה והתפרצות למקום המשמש למגורים לפי סעיף 406 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ועבירה של גניבת רכב לפי סעיף 3413 לחוק האמור. על פי המידע שבידי משטרת ישראל, ביצוע העבירות האמורות שכיח מאוד ומתבטא בעשרות אלפי תלונות

סעיף 1 לפסקה (1)

סעיף 21(א)1 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן – החוק), קובע בפסקת משנה (א) שבו, כאחת מעילות המעצר לאחר הגשת כתב אישום, את עילת ההתחמקות מן הדין, ולפיה רשאי בית המשפט לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים, אם הוא סבור כי קיים יסוד סביר לחשש ששחרור הנאשם או אי-מעצרו יביא להתחמקות מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר.

על פי המידע שבידי משטרת ישראל נמחקים או מותלים, מדי שנה, כתבי אישום רבים המוגשים בשל ביצוע עבירות כנגד חשודים שאינם תושבי המדינה או אזרחיה ושוהים בה שהייה בלתי חוקית, שכן לאחר שנאשמים אלה משוחררים ממצע, בתנאים, הם מתחמקים מהדין לאחת המדינות הגובלות בישראל או לתחומי הרשות הפלסטינית, ואינם מתייצבים למשפטם. סיכון ההימלטות קיים בעיקר לגבי שוהים בלתי חוקיים שכן לשוהים אלה אין מקום מגורים קבוע ובני משפחה בישראל, וקשה להתחקות אחר עקבותיהם. במקרים רבים גובה הערבויות המוטלות על נאשמים כאמור במסגרת תנאי השחרור ממצע הוא נמוך ואין בו כדי ליצור תמריץ של ממש להתייצב למשפט, ודאי כאשר מדובר בעבירה שהעונש הצפוי בשלה הוא חמור.

פסיקת בית המשפט העליון מתייחסת גם היא לשוהה בלתי חוקי אשר ביצע עבירת פשע, כמי שיש חשד וחשש שיימלט מן הדין. כך למשל בבש"פ 8567/06 מוחמד דאפר נ' מדינת ישראל (דינים עליון, פ' 75 (2006))

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338; ס"ח התשס"ה, עמ' 89.

² ס"ח התשל"ז, עמ' 864.

(7) עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין; (8) בסיפה, במקום "בסעיף קטן (ב)" יבוא "בפסקת משנה (ב)".

ד ב ר י ה ס ב ר

לעניין זה יצוין כי קביעת החזקה לעניין עבירת גניבת הרכב, כמוצע בהצעת החוק, שונה מפסיקת בית המשפט בדנ"פ 2316/95 גנימאת נ' מדינת ישראל (פ"ד מט(4) 589), שלפיה מהותה של עבירה זו כמכת מדינה ודרגת חומרתה, אין בהן, כשלעצמן, כדי ליצור חזקת מסוכנות.

אשר על כן, לאור הניסיון המצטבר המלמד על מאפייני הביצוע של עבירת הכניסה וההתפרצות למקום מגורים ועבירת גניבת הרכב, הפוטנציאל הטמון בעבירות האמורות של סיכון ופגיעה בביטחוננו של הציבור, והעובדה שמדובר בעבירות נפוצות המבוצעות על ידי קבוצות מאורגנות של עבריינים "מקצועיים", מוצע לקבוע כי אם הואשם נאשם בעבירות אלה, חזקה כי קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את ביטחוננו של אדם או את ביטחון הציבור, אלא אם כן הוכיח הנאשם אחרת.

קביעת חזקה כאמור תכוון את שיקול דעתו של בית המשפט לעניין החלטה בדבר מעצרו של חשוד בעבירות אלה או בקביעת חלופת מעצר ההולמת את הסיכון האמור.

עוד מוצע לתקן טעות שנפלה בסיפה של סעיף 21(א)(1)ג), המפנה ל"סעיף קטן (ב)", במקום ל"פסקת משנה (ב)". כאמור לעיל, בפסקת משנה (ב) של סעיף 21(א)(1) לחוק קבועה עילת המסוכנות, ויש להפנות אליה בסיפה האמורה.

בשנה. למרות היקפן העצום של עבירות אלה, מספר העבריינים הנתפסים על ידי המשטרה ומועמדים לדין נמוכה ביותר, בין השאר בשל הקושי בלכידתם. בנוסף קיים פוטנציאל טבוע של סיכון לביטחוננו של אדם ופגיעה בשלומנו ובגופו בהתייחס לשתי העבירות האמורות.

בעבירה של כניסה והתפרצות למקום מגורים, קיים סיכון בעצם החדירה לתחומי בית מגורים והחשש להיתקלות עם דיירי הבית שתוביל לאללימות ולפגיעה בגופם ובשלומם של הדיירים. הניסיון מלמד כי בעבירות אלה במקרים רבים אין מדובר בעבריינין מזדמן, אלא בקבוצות עבריינים שתכננו מראש את ביצוע העבירה.

גם העבירות של גניבת רכב מתאפיינות בתכנון מוקדם והן מבוצעות כחלק מ"תעשייה" שלמה של סחר במכוניות גנובות, חלקי רכב גנובים וזיוף של כלי רכב. גם כאן במרבית המקרים אין מדובר בעבריינות מזדמנת אלא בעבירות שתוכננו מראש ושביצוען כרוך בשיתוף פעולה בין קבוצות עבריינים באורח שיטתי ובהיקף רחב. גם בעבירות אלה קיים לעתים סיכון מפני מפגש אליים בין העבריינין לבין הקורבן, בפרט כאשר מדובר בגניבת רכב בחניית בית או בחניון סגור. כמו כן ההימלטות של גנבי הרכב עלולה לגרום לסיכון חיי אדם בנתיב תחבורה בשל העובדה שגנב הרכב נוסע תחת לחץ וחשש שייחפס. סיכון זה מקבל משנה חומרה כאשר מתבצע מרדף אחר העבריינין, על ידי המשטרה או על ידי קרבן העבירה.

